

Kalėdos, susitikimas, svarbaus projekto pabaiga, renginys - dažnai šie etapai būna lydimi dovanų. Norima padėkoti už gerai atliktą darbą, pasveikinti švenčių proga ar įteikti reprezentacinę dovaną prisiminimui. Vis griežčiau reglamentuojant dovanų politiką valstybinėse įstaigose, svarbu žinoti kelis niuansus, kad netektų gauti įteiktos dovanos atgal arba pažeisti įstatymą.

Dovanų teikimą valstybės tarnautojams reglamentuoja Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymas. Pagal šį įstatymą „valstybės tarnautojo“ sąvoka suprantama plačiai ir apima valstybės tarnautojus, akcinių bendrovių, kurių daugiau nei 50 proc. akcijų priklauso valstybei bei savivaldybei vadovus, pavaduotojus, taip pat kitus asmenis, turinčius viešojo administravimo įgaliojimus.

„Iš pirmo žvilgsnio atrodytų, kad valstybės tarnautojai gali priimti dovanas, o dovanų iki 150 EUR net nereikia deklaruoti. Tačiau nėra taip paprasta. Pati dovanos esmė, kaip rašo Wikipedia, yra „emociškai teigiamai nuteikti adresatą“. Jeigu valstybės tarnautojas pradeda jausti „teigiamas emocijas“ dovanotojui, tai reiškia, kad jis pradeda dovanotoją traktuoti kitaip nei kitus asmenis, o tai jau yra interesų konfliktas“, – sako Rokas Zaleskis, advokatų kontoros „Averus“ teisininkas, viešųjų pirkimų specialistas.

Priimti galima tik reprezentacines dovanas, leidžiamas tarptautinio protokolo

Pasak jo, tokiu atveju, įstatymas numato, kad valstybės tarnautojas, gavęs dovaną, turėtų padėkoti ir atsisakyti dovaną priimti; priimti dovaną ir metams nusišalinti nuo bet kokių sprendimų, susijusių su dovanotoju, priėmimo, arba perduoti šią dovaną įstaigai (tokiu atveju būtų laikoma, kad dovaną gavo įstaiga, o ne valstybės tarnautojas).

Įstatyme nurodoma, kad valstybės tarnautojas gali priimti dovanas tik tuo atveju, jeigu tai

nesukelia interesų konflikto. Taip pat nurodoma, kad tarnautojai privalo deklaruoti visas dovanas, kurių vertė viršija 150 Eur.

Tiesa, minėtas apribojimas netaikomas asmenims, gavusiems dovanų ar paslaugų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, pareigomis, taip pat reprezentacijai skirtoms dovanoms. „Paprastai tai yra valstybės, įstaigos ar kitokia simbolika, kalendoriai, knygos, informacinio pobūdžio leidiniai, kurių vertė neviršija 30 eurų. Jei nurodytos dovanos vertė viršija 30 eurų, ši dovana yra laikoma valstybės ar savivaldybės nuosavybe“, – sako teisininkas.

Griežčiausi - taiko nulinę dovanų politiką

Kurį variantą pasirinkti, nusprendžia pats valstybės tarnautojas arba tai reglamentuoja įstaigos politika. Pasak R. Zaleskio, praktikoje situacijų būna įvairių. Vienose įstaigose yra priimta imti dovanas ir dėl to niekas nesuka galvos, kitose įstaigose yra labiau priimta neimti dovanų. Tačiau vis dažniau įstaigos linksta prie nulinės dovanų politikos – tarp tokių yra STT, VMI, Nacionalinė paramos agentūra, Vilniaus miesto savivaldybė, Lietuvos oro uostai, Lietuvos transporto saugos administracija ir kitos. „Transparency international“ taip pat rekomenduoja įstaigoms laikytis nulinės dovanų politikos.

„Tai reiškia, kad visos dovanos, kurios neatitinka įstatymų, yra grąžinamos, perduodamos labdarai arba sunaikinamos. Nebent jos atitinka reprezentacinės dovanos kategoriją, yra įteiktos pagal tarptautinį protokolą ir tradicijas bei yra iki 30 eur vertės. Tačiau praktikoje tokiose įstaigose neretai grąžinamos net minėtus kriterijus atitinkančios dovanos“, – sakė R. Zaleskis. Nulinių dovanų politiką turinčioms įstaigoms rekomenduojama siųsti tiesiog padėkos laiškus ar atvirutes.

„Averus“ yra verslo teisės advokatų kontora, turinti būstines Vilniuje ir Klaipėdoje. Bendrovėje dirba 19 darbuotojų. Tarptautinis teisės žinynas „Legal 500“ jau ne vienerius metus pripažįsta „Averus“ viena pirmaujančių advokatų kontorų Lietuvoje aviacijos, laivybos bei transporto, ginčų ir nekilnojamojo turto srityse.

Roko Zalenskio foto

